

12/10

irizpena

KLIMAREN ALDAKETAREN AURKAKO
BORROKARI
Lege proiektuari buruzkoa

Bilbo, 2010eko azaroaren 24an

CES
EGAB

Consejo Económico
y Social Vasco

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Arazoetarako Batzordea

*i*rizpena 12/10

I. AURREKARIAK

2010. urteko urriaren 13an Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordean Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Sailaren idazkia sartu zen. Beraren bidez, txostena eskatu zuten klimaren aldaketaren aurkako borrokari buruzko Euskal Legearen Aurreproiektuari buruz, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen ekainaren 27ko 9/1997 Legearen 3.1.a) artikuluan xedatutakoaren arabera.

Berehala horren kopia bidali zaie Batzordearen Osoko Bilkuraren kide guztiei bere proposamenak eta iritziak igorri eta hauen berri bidezko Lan Batzordeari emateko xedez, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen Funtzionamenduko Araudian ezarritakoaren arabera.

Gizarte Garapeneko Batzordea 2010. urteko azaroaren 16an bildu zen Irizpenaren Aurreproiektuaren lehenengo proposamen bat eztabaidatzeko xedez. Egun berean Batzordeak hurrengo Irizpen Proiektua onartu du, 2010. urteko azaroaren 24ko Euskadiko EGABko Osoko Bilkurari aurkezten zaiona eta aho batez onartzen dena.

II. EDUKIA

Lege Proiektuaren testua Arrazoen Azalpenak, 8 kapitulutan banatutako 33 artikuluk, 6 Xedapen Gehigarrik eta 2 Azken Xedapenek osatuta dago.

Zioen Azalpena

Azaltzen da 1992. urteko Klimaren Aldaketari buruzko Nazio Batuen Esparruko Konbentzioa klimaren aldaketaren arazoari emandako nazioarteko lehenengo erantzuna izan zela, Kyotoko Protokoloan gauzatu zena, 2012. urtera arteko lehenengo plan gisa berotegi-efektuko isurmenen (BEG) hazkundea mugatzeko xedez.

Hala ere, gaur egun, beharrezkoa da ekoizpen eta kontsumoko paradigmen aldaketa baten konpromisoa indartzea, karbono baxuko eko-

nomia baterantz, derrigorrezko konpromiso maila berriak eta Kyotoko Protokolotik areago BEG isurpenen mailetan muga berriak onartuta.

Aipatzen da Europako politikak jarduera ekonomikoaren hazkundera energia-kontsumotik banantzera orientatu direla, BPGd eta enplegua handitzea ahalbidetzen duena, aldi berean energiaren kontsumoa eta isurpenak murriztuta; eta eskualdeek klimaren aldaketaren aurkako borrokan egin dezaketen ekarpena biziki garrantzitsua dela.

Zentzu horretan, EAEko klimaren aldaketaren politika isurpenak murriztera zuzenduta egon behar da karbono gutxiko eta berritzaileak diren teknologietan oinarrituriko ekonomiarantz apurka-apurkako trantsizioa saiaturik. Eta hauek enplegu berdea sustatu eta lehiakortasuna hobetzeko gauza izan behar dute. Halaber, politika honek EAEko landa-inguruneak BEG isurpenak mugatzen eta lurzoruak karbonoko hustubide gisa duen eginkizuna mantentzen laguntzen duen nekazaritzako garapen eredia mantentzeko funtsezko elementu gisa duen eginkizuna sendotu behar du. Testuinguru honetan Urdaibaiko Adierazpena eta 2009. urteko ekainaren 6ko Eco-Euskadi Plataforma sartzen dira.

Jarraian, Lege hau, klimaren aldaketaren arloan, den lege-esparru berria aipatzen da:

- zeharka jarduten duelako energia, garraio, lurralde-antolaketa, hiri-gintza, etxebizitza, hezkuntza edo nekazaritzaren esparruetan.
- deskribatutako ereduranzko egituraren beharrezko aldaketa laguntzen duelako, gainera klimaren aldaketaren aurkako borroka aukera bat ikustea ahalbidetzen duten ezagutza, sentsibilizazio, partaidetza eta berrikuntzako tresnak ere garatuta.
- Euskadik hartzen duen lidergoagatik, herri Administrazio guztiak dagokien eskumen eta erantzukizuneko esparrutik erantzunkidetasun, laguntza eta leialtasuneko erregimen batean nahasita; eta Erkidegoko eragile sozial guztiak.

Ondoren, aipatu beharreko Autonomia Estatutuko artikulua aipatzen dira, EEn xedatutakoa baztertu gabe. Zentzu honetan adierazten da funtsean

ingurumeneko araua den arren (ondorioz, eta 11.a) artikuluari jarraiki, EAE bere lurraldearen barruan Ingurumen eta ekologia arloko Estatuko oinarritzko legeriaren lege-garapen eta burutzapenean eskuduna da), gaiaren zeharkako izaerak beharrezko egiten du 10. artikulua bestelako atal batzuk ere aipatzea, hauetan EAEk eskumen eskusiboa baitu.

Jarraian, Legearen helburu bikoitza aurkezten da; alde batetik, BEG isurpenak murriztea eta, bestetik, arlo honetan egokitzeko politiken esparrua finkatzea.

Xedapenen Atala

Aurretiko Kapituluak: Xedapen Orokorrak, Legearen xedea jasotzen du: alde batetik, BEG isurpenak murriztea eta, bestetik, arlo honetan egokitzeko politiken esparrua finkatzea; bertan jasotako termino nagusien definizioak eta bere aplikazio-eremua, sektore eta hartzaileen terminoetan (herri administrazioak eta EAEko sektore publikoaren erakundeak eta izaera pribatuko pertsona fisikoak eta juridikoak).

Lehenengo Kapituluak: Klimaren aldaketaren aurkako borrokaren arloko eskumenak, Euskal Herri Administrazioek klimaren aldaketaren aurkako borrokaren arloan dituzten eskumenen ariketa aritzen da, eta zehazki, Eusko Jaurlaritzaren ingurumen arloko eskudun Sailari egotzitako eskumenak. Hau Klimaren Aldaketaren Euskal Bulegoa da, eta klimaren aldaketaren politikekin lotutako bere eskumenen gauzapena koordinatzeko Eusko Jaurlaritzaren sailen arteko organo gisa egituraturik dago.

Halaber, Legeak Euskal Herriko Ingurumen Batzordearen eta Ingurumeneko Aholku Batzordearen barruan klimaren aldaketan espezializatutako bi batzorde sortzeko agindua ezartzen du, aholkularitzako aipatutako organo horien osoko bilkuren aurrean aurkeztuko diren proposamen teknikoak eztabaidatu eta egiteko helburuz.

Bigarren Kapituluaren barruan: Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokaren Euskal Plana, Legeak Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokaren Euskal Plana egituratzen du Autonomia Erkidegoaren politika, klimaren

aldaketa arindu eta honetara egokitzeko arloan, egituratzea ahalbidetzen duen funtsezko tresna gisa. Honek, erreferentziako aldi bakoitzerako, Lege hau aplikagarri den guztian arlokako politikak eta estrategiak barne hartuko ditu; Jaurlaritzak onartuko du Klimaren Aldaketaren Euskal Bulegoak proposatuta; eta Lege hau onartu ondoren onartzen dena 2011. urtetik 2020. urtera bitartean joango da.

Halaber, Kapitulu honetan ezartzen da Klimaren Aldaketaren Euskal Bulegoak aipatutako Planak zehaztutako helburuak betetzeari buruzko jarraipeneko aldizkako txostenak egin behar dituela. Aipatutako txostenak egin behar dituzten urtea bukatu baino lehenago Legebiltzarrera igorri behar dituztela ere jasota dago.

12/10j

Azkenik, jasotzen da ingurumen arloan eskuduna den sailak 2011. urteko martxoaren 31 baino lehenago onartu beharreko Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokaren Euskal Planean industria, energia, garraio, etxebizitza eta ingurumen arloan eskudunak diren sailek egiten dituzten 2020. urterako plan estrategikoak integratuko dituela.

Hirugarren Kapituluaren: Isurpenen murrizketaren helburuak, berotegi-efektuko gasen isurpenen murrizketa araupetzen du, aurreikuspenak ezarriz murrizteko helburuak finkatzeari dagokionez momentu bakoitzean indarrean dauden nazioarteko tresnekin bat etorritz.

Aipatzen da isurpenak murrizteko helburuak eta 2050. urterako proiektzioa Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokaren Euskal Planean jasoko direla, eta Eusko Jaurlaritzak isurpenen murrizketa homogeneoki neurtzea eta helburuak eta proiektzioak ezartzea ahalbidetzen dituen metodologia araudian ezarriko duela.

Karbonoaren hipotesiak Euskal Herri Administrazioen artean Legean eta Planean ezarritako helburuak lortzea ahalbidetuko duten berotegi-efektuko gasen isurpenak banatzeko tresna bihurtzen dira. Izan ere, Herri Administrazioak eta euskal sektore publikoko erakundeek banakako murrizketa-helburuak ezarri beharko dituzte eta hauen bitartez helburu globalen ahaleginaren banaketa egingo da. Banakako helburu hauen finkapena, berriz, araudian ezarriko da.

Laugarren Kapitulua: Isurpenak murrizteko helburuak arlokako politikan integratzea. Honek isurpenen murrizketa-helburuak integratzea eta neurriak ezartzea jasotzen ditu aipatutako helburu horiek lortzeko klimaren aldaketaren ikuspegia sartuz Euskal Herri Administrazioen arlokako politika guztietan.

Modu honetan, xedapenak jasotzen dira sektore energetikoarekin lotuta, isurpenen benetako murrizketa lortzeko aurrezte energetikoaren eta eraginkortasun energetikoaren potentzialagatik, eraikuntza eta eraikuntza iraunkorarekin, hiriko ingurune eta hirigintza eta lurraldeko plangintzarekin, garraio eta mugikortasunarekin, hondakinen kudeaketarekin, natur sistema eta basogintza, nekazaritza eta abeltzaintzako sektorearekin.

12/10

Bosgarren Kapitulua: Isurpenak murrizteko tresnak sustatzea. Honek isurpenak murriztea ahalbidetu behar duten tresnak ezartzen ditu, hala nola ekoizpeneko prozesuetan teknologiak sustatzea, berotegi-efektuko gasen borondatezko murrizketen erregistroa. hauen funtzionamendua araudian garatuko da eta, era berean, bertan sartzeak dakartzan onurak eta plan, programa eta proiektuen ingurumeneko inpaktuaren ebaluazioa finkatuta. Azken honek, berriz, ezinbestean klimaren aldaketaren gainean dituzten ondorioak jaso beharko ditu.

Ezartzen da herri administrazioen eta EAEko sektore publikoaren gaineko erakundeen kontratazio-organoek bere kontratuen administrazioko klausula eta agindu tekniko partikularren pleguetan zehaztaperen teknikoak eta adjudikatzeko irizpideak jasoko dituztela, klimaren aldaketaren aurkako borrokaren arloan Lege honetan ezarritako helburuak lortzen laguntzen dutenak.

Azkenik, Autonomia Erkidegoan karbonoaren hustubideak kudeatzera bideratutako proiektuak garatzea ahalbidetzen duen sistema sortzea aurreikusten da, baita Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokaren Euskal Planean eta Legean jasotako helburuak lortzeko pizgarri publikoa abiaraztea ere.

Seigarren Kapitulua: Klimaren aldaketara egokitzea; honek klimaren aldaketara egokitzeko Programa egiteari buruzko aurreikuspenak ezar-

tzen ditu. Programa hau klimaren aldaketaren aurkako borrokaren Euskal Planaren barruan egongo da eta Legeak berak ezartzen dituen lehentasunezko helburuei erantzun beharko die.

Zazpigarren Kapitulua: Ezagutzaren garapena eta berrikuntza klimaren aldaketari buruz. Honetan Euskal Herri Administrazioen aldetik jarduketak batzea jasotzen da hezkuntza, ikerketa, garapen eta berrikuntzaren arloan dituzten eskumenak erabiltzeko orduan, eta hori isurpenen murrizketan eta klimaren aldaketarako egokitzapenean, beste ordezkoko aukera batzuen aldean, aurrerapena dakarten teknologia eta prozedurak, produktu eta zerbitzuak eta kudeatzeko metodoak zehazteko asmoz.

12/10j

Zortzigarren Kapitulua: Informazio eta Partaidetza Publikoa. Honek informazio eta partaidetza publikora jotzeko eskubidea araupetzen du, baita hiritarren sentsibilizazioa ere, platenarekiko afektu, errespetu eta bertako kide izateko jarrera sustatzeko asmoz, klimaren aldaketaren gaineko ulermena eta iraunkortasunerantz aurrera egiteko beharrezko aldaketetan demokratikoki parte hartzeko gaitasunak garatzea areagotzen dituena.

Lehenengo xedapen gehigarriak herri administrazioek eta EAeko sektore publikoko gainerako erakundeek lege honetan aurreikusitako **jarduketak finantzatzera** zuzentzen dituzten baliabideak nondik etorriko diren aipatzen du.

Bigarren xedapen gehigarria batzorde espezializatuen barruko emakume eta gizonen **partaidetza orekatuari** buruzkoa da, Emakume eta Gizonen berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 23. artikuluan xedatutakoarekin bat etorritik.

Hirugarren xedapen gehigarriak xedatzen du 2011-2020 **Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokaren Euskal Plana** 2011. urteko martxoaren 31 baino lehenago onartu beharko dela.

Laugarren Xedapen Gehigarria. - **Karbonoaren hipotesiak betetzeko programak.** Honek araupetzen du Euskal Herri Administrazioek lege honen 21-2. artikulua aipatzen dituen programak bi urteko epearen barruan

onartu beharko dituztela lege hau indarrean sartzen denetik zenbatuta, 200.000 biztanle baino gutxiagoko udalerrien kasuan izan ezik.

Bosgarren Xedapen Gehigarrian. Eraikuntza iraunkorra. Bertan arau-petzen da 2016. urtetik aurrera EAEn eraikitzen diren administraziooko eraikinak energiaren kontsumoa eta honetatik etorritako isurpenak zero izateko moduan diseinatu beharko dituztela.

Seigarren Xedapen Gehigarria. Ingurumeneko inpaktuaren banakako ebaluazioa. Bertan xedatzen da 2012. urteko abenduaren 31tik aurrera EAEn burutzen dituzten obra publiko edo pribatu handi guztien sustatzailerik, betiere ingurumeneko inpaktuaren banakako ebaluazio-prozedura jarraitu behar badute, klimaren aldaketaren aurreko zaurkortasunaren gaineko azterketa eta arrisku hau kudeatzeko neurriak erantsi beharko dituztela.

Lehenengoa azken xedapena Legearen arau-garapenari buruzkoa da.

Bigarren azken xedapenak araupetzen du Legea indarrean sartuko dela EHAAan argitaratu ondoko egunean.

***III.* GOGOETAK**

III.1 Gogoeta Orokorrak

Nazio Batuek adierazi duten bezalaxe, klimaren aldaketa XXI. mendeko ingurumeneko arazo nagusietako bat da. Klimaren Aldaketarako Gobernuen Arteko Panelaren txostenen arabera, Lurraren klima dagoeneko aldatu da atmosferan berotegi-efektuko gasak pilatzearen ondorioz. Honen ondorioz, planetaren batez besteko tenperatura 0,74 °C handitu da azkeneko mendean eta 1,8°C eta 6 °C bitartean handitu ahal da XXI. mendearen bukaeran.

1992. urtean, herrialde gehienek nazioarteko itun batekin bat egin zuten (Klimaren Aldaketari buruzko Nazio Batuen Esparru Hitzarmena

(KANBEH)) atmosferaren beroketa murrizteko zer egin zezaketen aztertzen hasteko. 1997. urtean, gobernuek, Alderdien Hirugarren Konferentzian (Kyotoko AK3, 1997ko abenduak 11) erabaki zuten itunari eransketagitea, Kyotoko Protokoloaren izenaz ezagutzen dena.

EBk Kyotoko Protokoloa hartuta (2002. urteko apirilaren 25eko 2002/358/EE Kontseiluaren Erabaki), 2008-2012 aldian zehar BEG isurpenak murgatzeko konpromisoa finkatu zen 1990. urteko bere isurpenen mailaren %8ko batez besteko murrizketara iritsi arte. Konpromiso hau modu ezberdinean banatu zen kide diren estatuen artean, eta Espainiari egokitu zitzaion oinarri-urtearen aldean gehenez ere %15 handitzeko muga.

12/10*i*

Gaur egun, beharrezkoa da ekoizpen eta kontsumoko paradigmaten aldaketa baten konpromisoa indartzea, karbono baxuko ekonomia batearantz, derrigorrezko konpromiso maila berriak eta Kyotoko Protokolotik areago BEG isurpenen mailetan muga berriak onartuta.

2009. urteko abenduan Kopenhagen egindako Klimaren Aldaketari buruzko Nazioarteko XV. Konferentziak (AK15), hain zuzen ere, protokolo berria hartzea aurreikusita zuen. Hala ere, gailurra akordio soil batekin bukatu zen. Akordio hau, gainera, ez da loteslea eta ez du konpromisoen zenbakirik jartzen BEG isurpenen murrizketan.

Klimaren Aldaketaren gaineko Nazioarteko XVI. Konferentzia (AK16) 2010. urteko azaroaren 29tik abenduaren 10era bitartean Mexikon egingo da; eta protokolo berria onartuz gero, komenigarria izango litzateke etorkizuneko lege honetan aintzat hartzea, Europako Parlamentuaren eta 2009. urteko apirilaren 23ko 2009/28EE Zuzentarauaz gainera jakina. Azken hau iturri berriztagarrietatik etorritako energiaren erabilera sustatzeari buruzkoa da eta EB-ko 27 herrialdeak behartzen ditu 2020. urterako “20-20-20 helburua” deitutakoa bere egitera: BEG isurpenak %20 murriztea 1990. urteko mailen aldean, bere eraginkortasun energetikoa hobetuz, energiaren kontsumoa %20 murriztea eta Europako Batasunean (EB) energia, %20 batean, energia berriztagarrietatik etortzea. Arazoaren garrantziaren jakitun, Eusko Jaurlaritzak 2008-2012 Klimaren Aldaketaren aurka Borroka egiteko Euskal Plana 2007. urteko abendu-

aren 4an onartu zuen. Plan honek, lehenengo helburu estrategiko gisa, EAEko BEG isurpenak aipatutako denboraldian zehar oinarri-urtearen ginetik %14 mugatzea planteatzen du.

Deigarria gertatzen zaigu berau ez aipatzea Lege Aurreproiektuan, eta Plan berriak (2011-2020) bien arteko gainjarpenak dakartzan denbora-horizontea edukitzea.

BEG isurpenen Inbentarioak eskainitako azkeneko datuek, 2008koek, agerian jartzen dute BEGen zuzeneko isurpena (elektrizitatearen inportatutako eratorritako isurpena kanpo utzita) 22,8 milioi tona CO2 baliokidekoa izan zela, hau da, %0,2ko gehikuntza egon da 2007ko isurpenen aldean eta %39ko gehikuntza oinarri-urtekoen ginetik.

BEGen isurpenak, 2008. urtean, guztira (zuzenean eta zeharka, hau da, inportatutako elektrizitatearekin lotutakoak barne hartuta), 25,3 milioi tona CO2 baliokidekoak izan dira. Hortaz, %3ko beherakada egon da 2007. urteko isurpenen aldean. Murrizketa hau egonda ere, EAEko CO2 baliokideren isurpenak %18 hazi dira 1990. urtearen aldean.

Sektoreen ikuspuntu batetik, 2008. urtean BEGen isurpen guztiei ekarpen handiena egin zien sektorea, %42arekin, energetikoa izan zen; bigarren tokian garraioa dago %23arekin; hirugarrenean, industrialak %22arekin; laugarrenean, industrialak 522arekin; laugarrenean, lehen sektorea (nekazaritza, abeltzaintza eta arrantza) %3arekin; bosgarrenean, egoitza eta zerbitzuen sektoreak %5arekin eta, ondoren, hondakinen sektorea %5arekin.

Hala eta guztiz ere, sektore industrialari kontsumitzen duen energia elektrikoaren ekoizpenetik eratorritako isurpenak egotziz gero, isurpen guztien 541eko ekarpena edukiko luke, eta egoitza eta zerbitzuen sektoreei dagokienez, berriz, hauen ekarpena %14koa izango litzateke.

Bilakaerari dagokionez, 2008. urtean, sektore energetikoaren isurpenak (inportatutako elektrizitatearekin eratorritakoak barne hartuta) %8 murriztu dira 2007. urtearen aldean, eta oinarri-urtearen aldean hazkundera %34koa izan da.

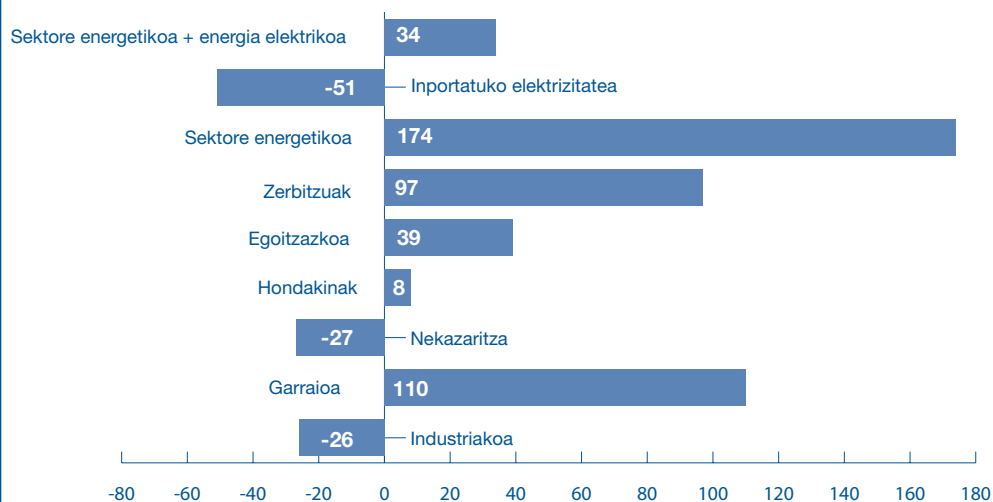
Industriako sektorearen isurpenak %6 handitu dira 2007. urtearen aldean eta %26 murriztu dira 1990. urtekoen aldean. Hala ere, kontuan hartu behar dugu sektore hau energia elektrikoaren kontsumitzaile handiena dela (2008. urtean EAEn kontsumitutako elektrizitatearen %60a).

Garraioaren isurpenek, lehenengo aldiz 18 urtetan (hau da, 1990. urtetik), 2008. urtean, beherakada izan dute aurreko urtearen aldean, zehazki %6ko murrizketa. Dena den, 1990. urtetik bere isurpenak %110 handitu dira. Sektore honen isurpenen %95a gutxi gorabehera errepide bidezko garraioarekin lotuta dago.

Lehenengo sektorean (nekazaritza, abeltzaintza eta arrantza), BEG isurpenak %3 murriztu dira 2007. urtearen aldean eta 527 murriztu dira 1990. urtearen aldean; funtsean jarduera honetan egondako erregaien kontsumo txikiagoaren ondorioz.

Egoitza eta zerbitzuen sektoreek, osotara, %14ko hazkundera izan zuten 2007. urtearen aldean, gasolio eta gas naturalaren kontsumo handiagoren ondorioz. Oinarri-urtearekiko, berriz, egoitzako sektoreak bere

BEN-EN ISURPENEN 1990-2008 BITARTEKO ALDAKETA SEKTOREEN ARABERA

Iturria: EAEko BEGen isurpenen inbentarioa 1990-2008

isurpenak %39 handitu ditu eta zerbitzuen sektoreak, berriz, %97 handitu ditu.

Hondakinen sektorean isurpenen %1eko murrizketa gertatu da 2007. urtearen aldean, eta hori hondakin gutxiago sortu eta birziklatzeko ehu-nekoa handitzearen ondorioz. Horrek zabortegeian honelakoak gutxiago egotea ekarri du. Oinarri-urtearen aldean %8 hazi dira 1990. urtearen aldean.

Datu horiek agerian jartzen dute beharrezkoa dela ekoizpen eta kontsumoko paradigmen aldaketa baten konpromisoa indartzea, karbono baxuko ekonomia baterantz, derrigorrezko konpromiso maila berriak eta, Kyotoko Protokolotik areago eta 2009/28/EE Zuzentarauaren ildotik, BEG isurpenen mailetan muga berriak onartuta.

Izan ere, Europako politikak jarduera ekonomikoaren hazkundera energia-kontsumotik banantzera orientatu dira, BPGd eta enplegua handitzea ahalbidetzen duena, aldi berean energiaren kontsumoa eta isurpenak murriztuta. Eta Europako Eskualdeen Kontseiluak aitortzen duen bezalaxe, eskualdeek klimaren aldaketaren aurkako borrokan egin dezaketan ekarpena biziki garrantzitsua da.

Zentzu horretan, EAEko klimaren aldaketaren politika isurpenak murriztera zuzenduta egon behar da karbono gutxiko eta berritzaileak diren teknologietan oinarrituriko ekonomiarantz apurka-apurkako trantsizioa saiatuta. Eta hauek enplegu berdea sustatu eta lehiakortasuna hobetzeko gauza izan behar dute. Halaber, politika honek EAEko landa-inguruneak BEG isurpenak mugatzen eta lurzoruak karbonoko hustubide gisa duen eginkizuna mantentzen laguntzen duen nekazaritzako garapen eredia mantentzeko funtsezko elementu gisa duen eginkizuna sendotu behar du. Horregatik guztiagatik, Batzorde honek uste du Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokaren Euskal Legearen Aurreproiektua ekimen beharrezkoa eta egokia dela. Hala eta guztiz ere, Batzorde honek uste du testua hobetu ahal daitekeela hurrengo alderdi hauetan:

Zeharkako izaera duen lege-esparru berria

“Zioen azalpenean” azaltzen den bezalaxe

“Lege hau lege-esparru berria da klimaren aldaketaren arloan eta (...) zeharka jarduten du energia, garraio, lurralde-antolake-ta, hirigintza, etxebizitza, hezkuntza edo nekazaritzaren arlo-etan...”.

Zentzu horretan, adierazi nahi dugu kezkatzen gaituela hau bezalako lehentasunak eta arazoak, zeharka jarduteko beharra dakartenak, Eusko Jaurlaritzak horrelakotzat ez kudeatzeak.

12/10j

Helburuak, planteatuta dagoen bezala, eztabaidagarria da arrazoi kua-litatibo zein kuantitatiboengatik

Arrazoi kualitatiboengatik: zuzeneko isurpenak (eremu geografikoaren barruan) versus isurpen guztiak

BEG murrizketaren helburua, definituta dagoen bezalaxe, hau da, “EAE-ko lurralde-eremuan”, eztabaidagarria da.

“1.- Lege honen xedea berotegi-efektuko gasen isurpena murriztea da Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde-eremuan aplikagarri den sektoreetan hain intentsiboak ez diren ohiturak eta teknologiak bultzatuz.

Egia bada ere Kyotoko Protokoloarekin bat etorri alderdi sinatzaileek bere esparru geografikoaren barruan (zuzeneko isurpenak) egindako isurpenen berri bakarri eman behar dutela, BEGak klimaren aldaketaren gaineko ondorio globalak dituzten kutsatzaileak diren neurrian, EAEko helburuari begira, BEG isurpenen Inbentarioan jasota dagoen bezalaxe, Euskal Autonomia Erkidegoa erantzulea den isurpen guztiak kontuan hartu ohi dira (isurpen guztiak), bere sorreraren tokia edozein dela ere.

Horrela izango ez balitz eta zuzeneko isurpenak bakarrik zenbatuko balira, egoera honen ondorioz, muturrera eramanda, gerta liteke gure

erkidegoak bere isurpen-helburuak inportatutako elektrizitate kopurua handituz bakarrik bete ahal izatea, kontsumitutako energia elektrikoaren kantitatean bat ere ez eragin gabe.

Arrazoi kualitatiboengatik

Aurretik ere azaldu bezala, Kyotoko Protokoloak EBri isurpenak, batez beste, 1990. urtearen aldean %8 murrizteko konpromisoa esleitzen dio 2012. urterako. Konpromiso hau ezberdin banatzen da EBko estatuaren artean, eta Espainiak oinarri-urtearen aldean gehienez ere %15 handitzeko muga du. 2008-2012 Klimaren Aldaketaren aurka Borroka egiteko Euskal Planak, berriz, lehenengo helburu estrategiko gisa, EAEko BEG isurpenak aipatutako denboraldian zehar 1990. urtearen gainetik %14 mugatzea planteatzen du.

Hurrengo aldietan helburuak zehazteko (2016 eta 2020) nazioartean aurreikusitako Kyotoren osteko erregimenetara igortzen da, 10.2 b) eta c) artikuluetan, ondoren 10.4 artikuluan beste irizpide batzuk gaineratzeko.

Gure iritziz, Kopenhagen (AK15) 2009. urteko abenduan egindako Klimaren Aldaketari buruzko Nazioarteko XV. Konferentziaren emaitzak kontuan harturik, agian ez du zentzurik gure konpromisoa gertatzeko bermerik ez dagoen Nazioarteko Konferentzietatik (Nazioarteko XVI. Konferentzia) ateratako akordioetara bakarrik mugatzea, izan ere, horrelakorik gertatuz gero baliteke esanguratsuak ez izatea, EB lidergoa eramaten ari denean eta 2020. urterako %20ko murrizketaren helburu orokorra ezarri duenean (2009/28/EE Zuzentaraua), azken honek gobernu guztiek helburu orokorra lortzeko helburuak ezartzea ekarri baitu. Ziurgabetasuneko esparru bakarra Europako Batasunak murrizketak %30era igotzeko konpromisoa da, konpromiso handiko nazioarteko akordio batera iritsiz gero. Baina aurreikuspen baikor hau berretsiz gero, gobernu guztiek bere estrategiak zuzendu beharko lituzkete. Euskadiko gobernuak gauza bera egin beharko luke.

Programak egiteko prozesua, argilunak dituena eta denbora aldetik luzeegia dena

Lehenik eta behin, 12. artikulua eta laugarren Xedapen Gehigarria batera irakurtzean kontraesana ikus daiteke Herri Administrazioek klimaren aldaketaren bere programak egiteko dituzten epeetan.

“12. artikulua. Herri Administrazioen banakako helburuak

... 2.- Banakako helburu hauek betetzea errazteko, Euskal Herri Administrazioek klimaren aldaketaren bere programak egin beharko dituzte, burutu beharreko jarduketak zehaztea ahalbidetzen dietenak. Programa hauek hiru urteko epearen barruan egingo dituzte Lege hau indarrean sartzetik zenbatuta, 200.000 biztanle baino gutxiagoko udalerrien kasuan izan ezik. Hauek planak lau urteko epearen barruan egingo baitituzte, Lege hau indarrean sartzetik aurrera zenbatuta. Beharrezkoa dela iritziz gero, klimaren aldaketari buruz egindako programen edukia Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokaren Euskal Planaren gainean egiten diren berrikuspenetan jasoko da.”

“Laugarren Xedapen Gehigarria. Karbonoaren hipotesiak betetzeko programak

1. Euskal Herri Administrazioek lege honen 12-2. artikulua aitpatzen dituen programak bi urteko epearen barruan onartu beharko dituztela lege hau indarrean sartzetik zenbatuta.

2.- 200.000 biztanle baino gutxiagoko udalerriek, berriz, aurreko lerroak aitpatzen dituen planak lau urteko epearen barruan egingo dituzte, Lege hau indarrean sartzetik aurrera zenbatuta.”

Bestaldetik, programak egiteko prozesua denboran luzatzen da. Izan ere, demagun Aurreproiektua 2011. urtearen hasieran onartzen dela, ondoren Administrazio bakoitzak 2 urte edukiko ditu helburuak definit-

zeco eta urte bat gehiago (edo bi 200.000 biztanle baino gutxiagoko udalerrien kasuan) programak egiteko. Horrela bada, hauek ez dira zehaztuta egongo 2014. urtera arte, hortaz, oso denbora gutxi geldituko da gutxienez 2016. urteko helburu orokorra betetzeko. Argudiatu ahal daiteke Herri Administrazioak dagoeneko esku hartzen ari direla klimaren aldaketaren aurka, baina oso zaila da irmotasunez jardutea helburuak eta hauekin koherenteak diren jardun-programak ez daudenean.

Aldundiak burututako eginkizuna

Aldundiek prozesu osoan duten eginkizun garrantzitsua hedapen osoan kontuan hartu duten geure buruari galtzen diogu. Gogoratu behar dugu hauek eskumen ia eskusiboak dituztela errepide bidezko garraioari dagokionez. Eta sektore hau BEGen isurpenen sortzaile nagusietako bat da, hortaz, organikoki integratu beharko liriteke klimaren aldaketaren aurkako borrokan.

Zalantzak ditugu, izan ere, 4.3 artikuluan esaten bada ere “eskumenak eta eginkizunak Euskal Herri Administrazioek erabiliko dituztela”, 6.d) artikuluan esaten da ezen, beste eginkizun batzuen artean, Klimaren Aldaketaren Euskal Bulegoak “Eusko Jaurlaritzaren Sailen gainean ezagutu eta informatzeko eginkizuna duela Klimaren Aldaketaren aurkako borrokan eragiten duten esparru horietan”. Eta Laugarren Xedapen Gehigarrian esaten da Euskal Herri Administrazioek bere planak onartu beharko dituztela 2 urteko epearen barruan, 200.000 biztanle baino gutxiago udalerriek izan ezik, eta Foru Aldundiak ez dira espresuki aipatzen.

Ekimen honek ez du hiritarren eginkizuna, bere zabaltasun osoan, aitortzen eta enpresen beharizan eta eskarrietatik urruti dago.

Klimaren aldaketaren aurkako borrokaren politikak eskatzen du hiritarrek bere garapenean eginkizun aktibo aitortua edukitzea. Ez dago zalantzarik edozein ekintza publikok birtualtasun eraldatzaile mugatuagoa duela hiritarrek politika publikoak bereak balira bezala hartzen ez baditu, eta hau bereziki egia da klimaren aldaketaren arloan. Ondorioz, kaleko hiritarrari zuzendutako xedapen gehiagoren hutsunean nabaritzen dugu, baita Ad-

ministrazioaren beharrezko jarrera eredugarriarena ere.

Halaber, adierazi behar dugu arau-ekimen hau, garrantzitsua izan arren, enpresek ingurumen arloan egin dituzten beharrizan eta eskarrietatik oso urruti dago, hauek, batez ere, administrazioko izapideak bizkortzera zuzenduta baitaude:

- EAEko Ingurumena Babesteko 3/1998 Lege Orokorra egokitzea arau-errekerimendu berrietara, kutsaduraren prebentzio eta kontrol integratuari buruzko uztailaren 1eko 16/2002 Estatuko Legetik ondorioztatzen den Ingurumeneko Baimen Integratua (IBI) bezalaxe.
- Lurzoruaren Kutsaduraren Prebentzio eta Zuzenketarako 1/2005 Legearen aldaketa.

12/10j

Bidezko trantsizioa

Adierazi nahi dugu garapen iraunkorraren ikuspegi sozialetik ikusi dugula ezaugarri hauetako lege batek enpleguaren gainean edukiko duen inpaktuari buruzko erreferentziak falta direla, hala kalitateko enplegu berdearen sorrerari nola enplegua galtzeko arriskua duten langileentzako egokitzapen profesionalaren beharrei dagokienez, lan-merkatuan berriro sartzeko asmoz.

Horrekin lotuta, beharrezkotzat jotzen dugu Zioen Azalpenean eta 1. artikulua bidezko trantsizioari buruzko atala sartzea. Nazioarteko sindikalismoaren helburu eta aldarrikapena da, klimaren aldaketak edo ekoizpeneko eredu eta instalazio sostengaezinen beharrezko desagerpenak eragindako enplegu-galerak langileengan eragitea saihesteko.

Testuinguru honetan eta klimaren aldaketa eragiten duten ekoizpeneko instalazioak eta ereduak edo ingurumenari dagokionez iraunkorrak ez direnak birmoldatzearen ondorioz enpleguaren gainean egon daitezkeen aurkako eraginen aurrean, komenigarritzat jotzen dugu Eusko Jaurlaritzak gizarte eta enpleguko neurri iragankorrak hartzeko konpromisoa hartzea, ukitutako erakundeen eragile sozialekin egin beharreko elkarriketaren bidez.

III. Gogoeta Espezifikoak

Zioen Azalpena. Klimaren aldaketaren arazoaren tratamendua nazioartean

Bigarren lerrokadak honakoa dio:

“1992. urteko Klimaren Aldaketari buruzko Nazio Batuen Esparruko Konbentzioa klimaren aldaketaren arazoari emandako nazioarteko lehenengo erantzuna izan zen, Kyotoko Protokoloan gauzatu zena, 2012. urtera arteko lehenengo plan gisa berotegi-efektuko isurmenen (BEG) hazkundera mugatzeko xedez”

Arazoaren oraingo nazioarteko arau-egoera hobeto islatzeko asmoz, gomendatzen da aurreko idazketa osatzea hurrengo erreferentzia hauek sartuz:

- 1992. urteko Klimaren Aldaketari buruzko Nazio Batuen Esparruko Konbentzioa klimaren aldaketaren arazoari emandako nazioarteko lehenengo erantzuna izan zen, Kyotoko Protokoloan gauzatu zena, 1997. urteko abenduaren 11n onartuta eta 2005. urteko otsailaren 16an indarrean sartuta, 2012. urtera arteko lehenengo plan gisa berotegi-efektuko isurmenen (BEG) hazkundera mugatzeko xedez.
- EBk Kyotoko Protokoloa hartzea (2002. urteko apirilaren 25eko Kontseiluaren 2002/358/EE erabakia).
- Europako Parlamentuaren eta 2009. urteko apirilaren 23ko Kontseiluaren 2009/28/EE Zuzentaraua, iturri berriztagarrietatik etorritako energia erabiltzea sustatzeari buruzkoa. Honek EBko 27 herrialdeak behartzen ditu “20-20-20 helburua” deitutakoa 2020. urterako bere egitea: BEGen isurpenak %20 murriztea 1990. urteko mailen aldean, eraginkortasun energetikoa hobetuz, bere energia-kontsumoa %20 murriztea eta Europako Batasuneko (EB) energia %20 batean energia berriztagarrietatik etortzea.
- 2009. urteko abenduan Kopenhagen (AK15) egindako Klimaren Aldaketari buruzko Nazioarteko XV. Konferentzia. Bere xedea klimari

buruz juridikoki loteslea zen akordioa hartzea, mundu osoa balio behar zuena, eta 2012. urtetik aplikagarri, baina amaieran egindako akordioa, aldiz, ez da loteslea eta ez du konpromisoen zifrarik jar-tzen BEGen isurpenen murrizketan.

- Klimaren Aldaketari buruzko Nazioarteko XVI. Konferentzia (AK16), 2010. urteko azaroaren 29tik abenduaren 10era bitartean Mexikon egingo dena.

Zioen Azalpena. Klimaren aldaketaren arazoaren tratamendua EAEn

Termino berberetan, hau da, arazoaren tratamendua EAEn hobeto is-latzeko asmoz, komenigarritzat jotzen dugu 2007. urteko abenduaren 4an onartutako 2008-2012 Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokaren Euskal Planari erreferentziaren bat egitea, izan ere, hauxe da EAeko BE-Gen isurpenak, aipatutako aldian zehar, 1990. urtekoen gainetik %14 mugatzeko helburu estrategikoa planteatzen duena.

Aurretiko Kapituluak. Xedapen Orokorrak

1. artikulua. Legearen xedea

Lehenik eta behin, 1.1 artikuluekin lotuta, Gogoeta Orokorretan aipatu dugun bezalaxe, BEGen isurpenak klimaren aldaketaren gaineko eragin globalak dituzten kutsatzaileak direnez, EAE erantzule den isurpen guz-tiak (**isurpen totalak**) kontuan hartzea komenigarria da, bere sorreraren tokia edozein dela ere, EAeko BEGen Isurpenen Inbentarioan egiten den bezalaxe.

Eta bigarrenik, aurretik ere azaldu dugun bezala, beharrezkotzat jotzen dugu **bidezko trantsizioari** buruzko atal bat sartzea, nazioarteko sin-dikalismoaren helburu eta aldarrikapena, klimaren aldaketak edo ekoiz-peneko eredu eta instalazio sostengaezinen beharrezko desagerpenak eragindako enplegu-galerak langileengan eragitea saihesteko.

2. artikulua. Definizioa.

2.d) atalean, Definizioei buruzkoan, berotegi-efektuko gasen definizioari dagokionez, idazketa berria gomendatzen da, gasaren osaeraren formula kimikoa erakustez gainera bere izena ere erakusten duena, hau da:

“d) “berotegi-efektuko gasak”: karbono dioxidoa (CO₂), gas metanoa (CH₄), oxido nitrosoa (N₂O), Hidrofluorokarbonoak (HFCak), Perfluorokarbonoak (PFCak) eta Sufre hexafluoruroak (SF₆)”

3. artikulua. Aplikazio-eremua.

12/10

Lehenik eta behin, 3.2. atalari dagokionez, sektoreak zabaltzeko xedez, eransketa batzuk gomendatzen dira, hurrengo idazketa proposatuta:

“Lege hau aplikagarria izango zaie sektore energetiko, **teknologiko**, industrial, egoitzazko, turismo eta zerbitzu, nekazaritza eta abeltzaintza, basogintza eta arrantza, garraio, hirigintza eta lurraldeko antolaketa, herrilan, uren tratamendu eta hornidurako zerbitzu, hondakinen ekoizpen, kudeaketa eta tratamendu, natur espazio, **ekosistema** eta biodibertsitateko sektoreei”

Bigarrenik, 3.3 atalari dagokionez, Batzorde honek proposatzen du izae-ra pribatuaren adierazpena ezabatzea, edo aipatutako adierazpenari publiko hitza gaineratzea. Orduan, honela geldituko da:

“Lege honen hartzaile dira, eta ondorioz bere xedapenetan ezarritakoa bete beharko dute, Euskal Autonomia Erkidegoko herri administrazioak eta sektore publikoko erakundeak eta **izaera pribatu edo publikoko** pertsona fisiko eta juridikoak.”

Lehenengo Kapituluua. Eskumenak klimaren aldaketaren aurkako borrokaren arloan

4. artikulua. Eskumenen erabilera Euskal Herri Administrazioen klimaren aldaketaren aurkako borrokaren arloan.

4.3. artikuluan Herri Administrazioen jarduketa erregulatu behar duten hainbat printzipio adierazten direnean, **lankidetzakoa** eranstea gomentatzen dugu, berau ez baita aipatu:

“Edozelan ere, euskal herri administrazioek eskumenak eta eginkizunak gauzatuko dituzte koordinazio, **lankidetz**a, erantzunkidetasun, eraginkortasun eta gardentasuneko...printzipioekin bat etorritz”

5. artikulua. Ingurumen arloko eskudun Sailaren eginkizunak

Euskadiko EGABk uste du Sailari zehatzeko eskumenak egozte, c) atletik eratorritakoa, arau-hauste eta zehapenen erregulazio batekin batera joan beharko litzatekeela.

Bigarren Kapituluua. Klimaren aldaketaren aurkako borrokarako Euskal Plana

8. artikulua. Klimaren aldaketaren aurkako borrokarako Euskal Plana

Gogoeta Orokorretan aipatu den bezalaxe, deigarria gertatzen zaigu 2008-2012 Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokarako Euskal Planari erreferentzia ez egitea (gutxienez helburuak lortzeko terminoetan), eta Plan berriak (2011-2020) bien arteko gainjartzeak dakartzan denborahorizontea edukitzea.

9. artikulua. Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokarako Euskal Planaren jarraipena

Lehenik eta behin, esan behar da nekazaritzako sektorea eta landa-in-

gurunean testuan zehar aipatzen diren arren, beharrezkotzat jotzen dugula 9.6 artikuluan ere agertzea. Zehazki, Batzorde honek uste du Sailak arloan eskudun diren Sail guztien plan estrategikoak integratu behar dituela, baina baita sailaren beraren plana ere.

Bigarrenik, Batzorde honek beharrezkotzat jotzen du **enpleguaren gaineko inpaktuaren adierazleak**, isurpenak murrizteko helburuak betetzearekin zein klimaren aldaketara egokitzeko helburuekin eta eraginkortasun energetikoa eta energia berriztagarriak erabiltzea sustatzeko neurriekin lotuta. Azkeneko neurri hauek 13. artikuluan aipatzen dira.

Hirugarrenik, beharrezkotzat jotzen dugu **Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokarako Euskal Planaren Jarraipeneko Txostena zabaldu edo jendaurrean azaltzeko modu esplizitua zehaztea**. Hori 9. artikuluan (Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokarako Euskal Planaren Jarraipena) edo 32. artikuluan (Hiritarrek parte hartu eta hauei informazioa emateko baliabide publikoak) jaso litzateke.

12/10*i*

Hirugarren Kapituluan. Isurpenak murrizteko helburuak

10. artikulua. Isurpenak murrizteko helburuak

Lehenik eta behin, 10.2 atala, BEGak murrizteko helburuak honela aipatzen dituena, irakurri ondoren:

“2011 eta 2020. urte bitartean jasotako aldirako Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokarako Euskal Planean finkatuko diren berotegi-efektuko gasen isurpenak murrizteko helburuek erreferentziatzat oinarri-urteko isurpenak hartuko dituzte Kyotoko Protokoloak xede horretarako xedatzen duenarekin bat etorritik eta uneoro hurrengo aurreikuspen hauek bete beharko dituzte:

- a) 2012. urteko abenduaren 31rako isurpenak murrizteko helburua oinarri-urtea izango da Kyotoko Protokoloak xede horretarako xedatzen duenarekin bat etorritik + %14.

b) 2016. urteko abenduaren 31rako murrizteko helburua nazioartean aurreikusitako Kyotoren osteko erregimen-aldiaren erdiari dagokiona izango da.

c) 2020. urteko abenduaren 31rako murrizteko helburua nazioartean aurreikusitako Kyotoren osteko erregimen-aldiaren amaierari dagokiona izango da”

Batzorde honek beharrezkotzat jotzen du “Kyotoren osteko erregimenaren” definizioa jasotzea, helburu hauek ezartzea adierazita dagoen moduan ulertzea errazten duena.

12/10*i*

Zentzu horretan eta Klimaren Aldaketari buruzko Nazio Batuen Esparru Konbentzioak (KANBEK) antolatutako Klimaren Aldaketari buruzko Nazioarteko XVI. Konferentzia 2010. urteko azaroaren 29tik abenduaren 10era bitartean Mexikon egingo denez, protokolo berria onartzen bada, komenigarria izango litzateke etorkizuneko lege hau eranstea.

Hala eta guztiz ere eta Gogoeta Orokorretan aipatu dugun bezalaxe, Klimaren Aldaketari buruzko Nazioarteko XV. Konferentziaren emaitzak kontuan harturik, agian ez du zentzurik gure konpromisoa gertatzeko bermerik ez dagoen Nazioarteko Konferentzietatik (Nazioarteko XVI. Konferentzia) ateratako akordioetara bakarrik mugatzea, izan ere, horrelakorik gertatuz gero baliteke esanguratsuak ez izatea, EB lidergoa eramaten ari denean eta 2020. urterako %20ko murrizketaren helburu orokorra ezarri duenean (2009/28/EE Zuzentaraua), azken honek gobernu guztiek helburu orokorra lortzeko helburuak ezartzea ekarri baitu.

Nolanahi ere, hori guztia Euskal Legea eta lortzen diren nazioarteko akordioak onartzeko egunaren arabera izango da.

Bigarrenik, 4.c) atalean (g epigrafea egon arren), uste dugu nekazaritzak egon behar duela eta sektore honetatik etorritako inpaktua irizpidetzat hartu behar dela murrizteko helburuak finkatzeko orduan.

12. artikulua. Herri Administrazioen banakako helburuak

12. artikulua eta laugarren Xedapen Gehigarria batera irakurtzean kontraesana ikusi dugu Herri Administrazioek klimaren aldaketaren bere programak egiteko dituzten epeetan.

“12. artikulua. Herri Administrazioen banakako helburuak ... 2.- Banakako helburu hauek betetzea errazteko, Euskal Herri Administrazioek klimaren aldaketaren bere programak egin beharko dituzte, burutu beharreko jarduketak zehaztea ahalbidetzen dietenak. Programa hauek hiru urteko epearen barruan egingo dituzte Lege hau indarrean sartzen denetik zenbatuta, 200.000 biztanle baino gutxiagoko udalerrien kasuan izan ezik. Hauek planak lau urteko epearen barruan egingo baitituzte, Lege hau indarrean sartzen denetik aurrera zenbatuta. Beharrezkoa dela iritzi gero, klimaren aldaketari buruz egindako programen edukia Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokaren Euskal Planaren gainean egiten diren berrikuspenetan jasoko da.”

“Laugarren Xedapen Gehigarria. Karbonoaren hipotesiak betetzeko programak

1. Euskal Herri Administrazioek lege honen 12-2. artikulua aipatzen dituen programak bi urteko epearen barruan onartu beharko dituztela lege hau indarrean sartzen denetik zenbatuta.

2.- 200.000 biztanle baino gutxiagoko udalerriek, berriz, aurreko lerroak aipatzen dituen planak lau urteko epearen barruan egingo dituzte, Lege hau indarrean sartzen denetik aurrera zenbatuta.”

Laugarren Kapituluua. Arlokako politiketan isurpenak murrizteko helburuak integratzea

14. artikulua.

Ez dago.

15. artikulua. Eraikina eta eraikuntza

15.1 atalean zuzkidurako ekipoak ez dira aipatzen, eta uste dugu komenigarria izango litzatekeela hauek eranstea. Horrela bada, aipatutako lerrokada honela geldituko litzateke:

12/10j

“Euskal Herri Administrazioek, bere eskumenen arloan eta Europako zuzentarauekin bat etorritik, zainduko dute eraikinen zaharberritzeko eta eraikuntza berriko proiektuetan eta urbanizazio, azpiegitura eta zuzkidurako zerbitzuen obren burutzapenean energiaren aurrezte eta eraginkortasuna bultzatzen dituzten neurriak integratzen dituztela, bai eta karbonoan hain intentsiboak ez diren energia-iturriak erabiltzen dituztela ere”.

16. artikulua. Hiri-ingurunea eta hirigintzako plangintza

Batzorde honek komenigarritzat jotzen du 3. atalean industriako poligoak eranstea. Eta hori hiri-inguruneetatik urruti dauden industrialdeak eraikitzea, kutsaduraren kausa izateaz gainera, automobilaren erabilera indibiduala erabiltzearen kausa ere delako, hauetara jotzeko beste modu bat ezinezkoa delako, eta ondorioz, in itinereko istripu ugariaren kausa ere bada, heriotzak, elbarritasunak eta lan-egunen galera eraginda. Ondorioz testua honela geldituko litzateke:

“3. Halaber, Euskal Herri Administrazioek lagunduko dute... Zentzu horretan, Herri Administrazioen egoitzak, finantzako zentroak, erabakitzeke bestelako zentro batzuk eta industrialdeak garraio kolektiboko sareetara hurbiltzeko lan egingo dute.

17. artikulua. Lurraldeko plangintza

Euskadiko EGABk uste du lurralde-antolaketaren estrategiaren barruan nekazaritza eta abeltzaintzako desintentsifikazio eta nekazaritza ekologikoarekin lotutako eredu iraunkor bihurtzeko prozesuak garatu ahal izateko beharrezko lurra ere jaso behar dela.

18. artikulua. Garraio eta mugikortasuna

Lehenik eta behin, Batzorde honek uste du artikulua hau bereziki ahul gelditzen dela, ez baita konpromiso edo helburu zehatzik ezartzen, printzipioen deklarazio bat baino ez. Honen arabera, Lege honen helburuak mugikortasun iraunkorreko planetan sartuko dira.

Bigarrenik, uste dugu mugikortasun iraunkorreko planak egiteko agindua titularitate publiko edo pribatuko lan-zentroetara zabaldu beharko litzatekeela, baldin eta bere ezaugarriek horrela aholkatzen badute plantillaren neurri, jarduera, prozesu edo kokapenagatik, eta aipatutako plan horiek finkatutako elkarrizketa sozialaren esparruan egin eta garatu beharko liratekeela. Ondorioz, hurrengo idazketa hauek proposatzen ditugu:

“Herri Administrazioek eta sektore publikoko erakundeek, bai eta titularitate publiko edo pribatuko lantokiek ere, baldin eta bere ezaugarriek horrela aholkatzen badute plantillaren neurri, jarduera, prozesu edo kokapenagatik, mugikortasun iraunkorreko bere planak finkatutako elkarrizketa sozialaren esparruan egin eta garatuko dituzte, eta jasoko dituzte...”

edo bestela:

“Herri Administrazioek, interesa duten sindikatu eta enpresatako erakundeekin batera, mugikortasun iraunkorreko planak sustatu eta lagunduko dituzte garraio kolektibo publikoko saretik urruti dauden enpresa edo industrialdeetarako...”

19. artikulua. Nekazaritzako garapena

19.2 atalak jasotzen du baldintza batzuk betetzen dituzten tokiko nekazaritza, basogintza eta abeltzaintzako ustiapenak bultzatuko direla.

Zehazki baldintza batzuk betetzen dituzten tokiko nekazaritza, basogintza eta abeltzaintzako ustiapenak bultzatuko dira.

- a).- Ongarri kimikoen arrazoizko erabilera
- b).- produktuak, ziklo biologikoak ixteko joera dutenak, ekoizpen iraunkorreko irizpideekin bat etorritik egitea
- c).- Natur ingurunea mantendu eta kontserbatzea.

Alde batetik, Batzorde honek uste du “ekoizpen iraunkorreko irizpideak” kontzeptua, 2.b) atalean jasotzen dena, gehiago definitu beharko litza-tekeela.

Bestaldetik, adierazi nahi dugu gure erkidegoa basamortutzeko mehatxupean ez dagoen eta ura duen arren, hala eta guztiz ere kutsadura paira dezake, arazteak ekarriko lukeen gastu energetikoa ekarrita eta klimaren aldaketara egokitzeko liburu zuriarekin bat etorritik. Horregatik, **d) uraren erabilera** eraginkorra puntua eranstea gomendatzen dugu.

Zehazki baldintza batzuk betetzen dituzten tokiko nekazaritza, basogintza eta abeltzaintzako ustiapenak bultzatuko dira.

- a).- Ongarri kimikoen arrazoizko erabilera
- b).- produktuak, ziklo biologikoak ixteko joera dutenak, ekoizpen iraunkorreko irizpideekin bat etorritik egitea
- c).- Natur ingurunea mantendu eta kontserbatzea.
- d).- uraren erabilera eraginkorra.”**

20. artikulua. Hondakinen kudeaketa

Batzorde honek beharrezkotzat jotzen du artikulua hobetzera eramaten duten hainbat aldaketa egitea:

- Komenigarritzat jotzen dugu artikulua honek Europako Parlamentuaren eta 2008. urteko azaroaren 19ko Kontseiluaren hondakinei buruzko 2008/98/EE Zuzentarau berrian ezarritako hondakinen kudeaketako hierarkia-hurrenkera berriaren gaineko erreferentzia bat jasotzea.
- 20.1 atalari dagokionez, Batzorde honek uste du hondakinak berriro erabili eta birziklatzeko beharrezkoa dela materia organikoaren gaikako bilketa egitea, eta azken hau udal erregulazio espezifikorik gabe eta edukiontziko bilketaren banako konpromiso utzita, ez da oso eraginkorra izaten bildutako kantitate mugatu eta zalantzazko kalitateagatik. Erretzeko sistema, errebalorizazioa ere deituta, baztertzen dugu osasunean, ingurumenean dituen ondorioengatik eta hondakin birziklagarriak erretzean dagoen xahutzeagatik. Ondorioz, teknologia garesti eta sostengaezina da. Era berean, klimaren aldaketa prebentzeko, beharrezkoa da saltokietan plastikozko poltsen murrizketan erabakitasunez aurrera egitea, bai eta ontzi eta enbalajeen xahutzearen murrizketan ere.

Horregatik guztiagatik, komenigarritzat jotzen dugu b) eta c) atalen gaineko idazketa aldatzea, hurrengo termino hauetan gelditzeko moduan:

- ✓ b) Hiriko hondakinen gaikako bilketa normalizatu eta sustatzea, bereziki materia organikoari dagokionez, hondakinen berrerabilpen eta birziklapenean aurrera egin eta zaborteagian gorde edo erretzea saihestu edo murrizteko.
- ✓ c) Hondakinak sortzen dituen ekoizpen-zikloan hondakinak **berriro erabili** edo berriro sartzten laguntzen duten tratamenduko prozesuak sustatzea, **plastikozko poltsak, ontziak eta enbalajeak bereziki murriztuta**.

- 20.2. b) atalean, “hiriko hondakinen gaikako bilketa handitzea eta bereziki materia organiko eta plastikozko ontziena” esaten denean, gomendatzen da **eta metalezkoak** gaineratzea, hauek egiteko dagoen kostu energetiko handiagatik. Puntua honela geldituko litzateke:
 - ✓ “hiriko hondakinen gaikako bilketa handitzea eta bereziki materia organiko eta plastiko **eta metalezko** ontziena”.
- 20.2.e) atalean, “simaur eta minda edo txizen erabilera hobetzea” esaten denean, honakoa gomendatzen da:
 - ✓ jarraian letra lodiz ageri dena eransten duen idazketa berria: “simaur eta minda edo txizen biltegitratze, **erabilera eta tratamendua** hobetzea”.
 - ✓ hobekuntza horiek zein izango liratekeen zehaztu eta garatzeko ahalegina egitea.
- 20.2.f) atalean, “nekazaritzako elikagaien sektorean sortutako soberakin, materia organiko, azpiproduktu eta hondakinen kudeaketa zuzena sustatzea” esaten denean, komenigarritzat ere jotzen dugu kudeaketa zuzen hori zertan datzan gehiago zehaztu eta garatzea.

Bosgarren Kapitulua. Isurpenak murrizteko tresnak sustatzea

22. artikulua. Ingurumeneko teknologien sustapena

Batzorde honek uste du agian egokiagoa dela “teknika” hitza erabiltzea “teknologia” erabili beharrean.

Era berean, eskatzen dugu artikulua honen eremuak teknikak barne hartzeaz gainera, prozesuan sartuta BEGen isurpenen murrizketa zenbagarri hori ahalbidetzen duten prozesu, materia, produktu,...horiek guztiak ere barne hartzea.

23. artikulua. Berotegi-efektuko gasen isurpenen borondatezko murrizketen erregistroa.

3. atalean honakoa aipatzen denez: “Aurreko atalak aipatzen duen erregulazioak erregistroan inskribatzeko prozedura, aipatutako inskripzioa mantentzeko baldintzak eta inskribatutako jardueri ekarriko dizkien administrazioko onurak jasoko ditu”.

Batzorde honek honakoa eskatzen du:

- ✓ Erregistro honek inskribatutako jardueri ekarriko dizkien “administrazioko onurak” zein diren argitzeko.
- ✓ Isurpenen borondatezko murrizketa betetzea egiaztatu edo frogatzeko mekanismoa araudiaren barruan ezartzea, are gehiago legearen bidez administrazioko onurak bermatzen direla kontuan harturik.

25. artikulua. Pizgarri publikoak

1. atalari dagokionez, Batzorde honek uste du eskudun Euskal Herri Administrazioek klimaren aldaketaren aurkako borrokaren arloan egindako ahaleginak bultzatu, sustatu eta aitortzeko neurriak hartu behar dituztela, ez industriako sektoreagatik bakarrik, EAEko BEGen isurpenen inbentarioan ekarpena egiten duten gainerako sektoreengatik baizik, eta baita Administrazioengatik beraiengatik ere.

26. artikulua. Kontratazio publiko berdea

Artikulu honen edukia aplikatzen hasiko den eguna zehazteko eskatzen dugu.

27. artikulua. Karbono-hustubideak

- 2.a) artikuluan, berriz, basoen erresilientziaren kontzeptua argitzeko eskatzen dugu.
- b) atalean komenigarritzat jotzen dugu aipatutako lerrokadaren amai-

eran nekazaritza eta abeltzaintzarako gai ez diren lurretan eranstea, testua honela gelditzen den moduan:

“nekazaritza eta abeltzaintzarako gai ez diren lurretan bertako espezieak erabiliz oihaneztapena sustatzea”

- Halaber, komenigarritzat jotzen dugu artikulua honetan honakoa dioen beste epigrafe bat jasotzea:

“lurzoruak lehengoratzeari larre, zelai eta belazeetarako”.

28. artikulua. Klimaren aldaketara egokitzea

12/10j

Eragile pribatu jakin batzuek klimaren aldaketaren gaineko inpaktu, zaurkortasun eta egokitzapeneko azterketa aurkeztu behar duten eta ingurumeneko inpaktuaren ebaluazioko prozeduraren mende dauden azpiegitura estrategikoak zein diren zehazteko eskatzen dugu.

29. artikulua. Klimaren aldaketara egokitzeko programa

Alde batetik, 2.a) atalean, helburuei buruzkoan “a) Estrategiak garatzea ur-baliabide eta airearen kalitatearekin eta osasunarekin lotuta”

Gomendatzen da aipatutako helburu horren amaiera aldatu edota erans-tea zentzu honetan:

“a) Estrategiak garatzea ur-baliabide eta airearekin kalitatearekin eta giza, animalia eta landareen osasunaren gaineko ondorioekin lotuta”

Idazketa hau Europako Batzordearen Zerbitzuen Klimaren aldaketaren ondorioak giza, animalia eta landareen osasunean izeneko lan-dokumentuan oinarritzen da. Aipatutako dokumentua Liburu Zuriarekin batera doa: “Klimaren aldaketara egokitzea: Jarduteko esparru europar baterantz” (COM(2009) 147 azkena). Honek osasun eta gizarteko sistemen defentsak indartzea proposatzen du eta klimaren aldaketak osasunean dituen ondorioak behar bezala zaindu eta kontrolatzeko beharra azpima-

rratzen du, horretarako zaintza epidemiologikoa eta eritasun kutsagarrien edo muturreko fenomenoen ondorioen kontrola bezala neurriak erabiliz”

Bestaldetik, Batzorde honek komenigarritzat jotzen du 2.h) atalaren idazketa aldatzea, izan ere, “klimaren aldaketaren eraginaren gaineko ziurgabetasuna murrizteak” eta “klimako arrisku maila hartzeak”, klimaren aldaketara egokitzeko lehentasunezko helburuen artean jasota daudenek, jarrera anbigua adierazten dute klimaren aldaketaren errealitatearen gainean eta hartu beharreko neurrien premia eta irismenaren beharra gutxiesten dute.

Hirugarren Xedapen Gehigarria. Klimaren aldaketaren aurkako borrorako Euskal Plana

12/10

Uste dugu Plana onartzeko epea (2011. urteko martxoaren 31 baino lehenago) arriskutsua dela dirudiela, ez baita nabaria legea egun hori baino lehenago onartuko dela. Egokiago izango litzateke ezartzea legea onartu ondoko hilabeteko (edo bi edo hiru hilabeteko) epearen barruan onartu beharko dutela.

Laugarren Xedapen Gehigarria. Karbonoaren hipotesiak betetzeko programak

12.2 artikuluari buruzko gogoetan azaldu dugun bezalaxe, Herri Administrazioek programak egiteko emandako 3 urteko epeak Xedapen Gehigarri honen 1 puntuan ezarritako 2 urteko epea gainditzen du.

Kontraesan hori ez da gertatzen 200.000 biztanle baino gutxiagoko udalerrien kasuan, izan ere, 12. artikuluan zein Xedapen Gehigarrian 4 urteko epea jasota dago.

Bosgarren Xedapen Gehigarria. Eraikuntza iraunkorra eta Seigarren Xedapen Gehigarria Ingurumeneko inpaktuaren banakako ebaluazioa

Por lo que respeta a la Disposición Adicional quinta, respecto de la obliBosgarren Xedapen Gehigarriari dagokionez, energia-kontsumo eta

isurpenak zero diren administrazioko eraikinak eraikitzeari buruzko bete-beharrari buruz, “zero kontsumo” horren esanahi eta irismenari buruzko azalpena eskatzen dugu.

Halaber, eta bi xedapen gehigarri hauekin lotuta, esan behar dugu oso zorrotzak iruditzen zaizkigula, eta aipatutako idazketari eustea erabakiz gero, honakoa dioen lerrokada gaineratu beharko litzateke.

- ✓ Bosgarren Xedapen Gehigarriko: “Xede horretarako arlo honetan eskuduna den Sailak urteko txostena egingo du xedapen honen betetze mailari buruz 2017. urtetik aurrera.”
- ✓ Seigarren Xedapen Gehigarriko: “Xede horretarako arlo honetan eskuduna den Sailak urteko txostena egingo du xedapen honen betetze mailari buruz 2013. urtetik aurrera.”

IV. ONDORIOAK

Euskadiko EGABk Klimaren Aldaketaren aurkako Borrokari buruzko Euskal Legearen Aurreproiektuari buruzko izapideak egokitzat jotzen ditu, aholkularitzako organo honek egin dituen zehaztapenak eginda.

Bilbon, 2010eko azaroaren 24an

O.E.: Presidentea
Juan María Otaegui Murua

Idazkari nagusia
Francisco José Huidobro Burgos

